

PRADŽIOS KNYGA

Pradžios knyga (hebr. *beré'sit*, gr. ir lot. *genesis*) – Penkiaknygės, arba Toros, pirmą knygą, pavadinta pagal pirmą jos žodį.

Tai tarsi įvadas į visą Šventąjį Raštą, pirmiausia pasakojantis (sk. 1–11) apie pasaulio sukūrimą ir žmonijos priešistorę (pirmųjų žmonių gyvenimas Rojuje, nuopuolis, tvanas, Dievo Sandora su Nojumi ir kt.), o paskui (sk. 12–50) ir apie Dievo tautos pradžią bei tapatybės formavimąsi apytikriai 2000–1500 m. pr. Kr. (tikėjimo protėvio Abraomo bei Dievo Sandoros su juo, Izaoko bei Jokūbo ir Juozapo istorijos).

– Sukūręs pasaulį ir žmogų, Dievas nesiliauja rūpinęsis kūrinią.

Pirmas pasakojimas apie kūrimą

1 Pradžioje Dievas sukūrė dangų ir žemę. ²O žemė buvo padrika ir dyka, tamsa gaubė bedugnę, ir dvasia* iš Dievo dvelkė viršum vandenų.

³Tuomet Dievas tarė: „Tebūna šviesa!“ Ir šviesa pasirodė. ⁴Dievas matė, kad šviesa buvo gera, ir Dievas atskyrė šviesą nuo tamsos. ⁵Dievas pavadino šviesą dieną, o tamsą naktimi. Atėjo vakaras ir išaušo rytas, pirmoji diena.

⁶Dievas tarė: „Tebūna skliautas tarp vandenų ir teatskiria vandenį nuo vandenų!“ ⁷Dievas padarė skliautą ir atskyrė vandenį, buvusius po skliautu, nuo vandenų, buvusių viršum skliauto. Taip ir įvyko. ⁸Dievas pavadino skliautą dangumi. Atėjo vakaras ir išaušo rytas, antroji diena.

⁹Dievas tarė: „Tebūna sutelkti vandenys po dangumi į vieną vietą ir tepasirodo sausuma!“ Taip ir įvyko. ¹⁰Dievas pavadino sausumą žeme, o vandenų telkinį jūromis. Ir Dievas matė, kad tai gera. ¹¹Dievas tarė: „Teželdina žemė augmeniją: augalus, duodančius sėklą, ir visų rūšių vais-

medžius, vedančius žemėje vaisius su sėklomis!“ Taip ir įvyko. ¹²Žemė išželdino augaliją: augalus, duodančius savo sėklą, ir visų rūšių medžius, vedančius vaisius su sėklomis. Ir Dievas matė, kad tai gera. ¹³Atėjo vakaras ir išaušo rytas, trečioji diena.

¹⁴Dievas tarė: „Tebūna šviesuliai dangaus skliaute dienai nuo nakties atskirti! Teženklina jie metų laikus, dienas ir metus, ¹⁵tebūna jie šviesuliai dangaus skliaute žemei apšviesti!“ Taip ir įvyko. ¹⁶Dievas padarė du didžiulius šviesulius – didesnįjį šviesulį dienai valdyti ir mažesnįjį šviesulį naktčiai valdyti – ir žvaigždes. ¹⁷Dievas sudėjo juos į dangaus skliautą šviesti žemei, ¹⁸valdyti dieną bei naktį ir atskirti šviesą nuo tamsos. Ir Dievas matė, kad tai gera. ¹⁹Atėjo vakaras ir išaušo rytas, ketvirtoji diena.

²⁰Dievas tarė: „Teknibžda vandenys gyvūnų daugybe, teskraidio paukščiai viršum žemės po dangaus skliautu!“ Taip ir įvyko. ²¹Dievas sukūrė didžiulius jūros gyvūnus bei kitus judančius visų rūšių gyvūnus, knibždančius vandenyse, ir visus visų rūšių sparnuočius. Ir Dievas matė, kad tai gera. ²²Dievas palaimino juos, tardamas: „Būkite vaisingi ir dauginkitės! Pripildykite jūrų vandenį, o paukščiai

tesidaugina žemėje!“ ²³Atėjo vakaras ir išaušo rytas, penktoji diena.

²⁴Dievas tarė: „Tepagimdo žemė visų rūšių gyvūnų: galvijus, roplius ir visų rūšių laukinius gyvulius!“ Taip ir įvyko. ²⁵Dievas padarė visų rūšių laukinius žemės gyvulius, visų rūšių galvijus ir visų rūšių žemės roplius. Ir Dievas matė, kad tai gera.

²⁶Tuomet Dievas tarė: „Padarykime žmogų pagal mūsų paveikslą ir panašumą; tevaldo jis ir jūros žuvis, ir padangių sparnuočius, ir galvijus, ir visus laukinius žemės gyvulius, ir visus žemėje šliaužiojančius roplius!“

²⁷Dievas sukūrė žmogų pagal savo paveikslą, pagal savo paveikslą sukūrė jį; kaip* vyrą ir moterį sukūrė juos.

²⁸*Dievas palaimino juos, tardamas: „Būkite vaisingi ir dauginkitės, pripildykite žemę ir valdykite ją! Viešpataukite ir jūros žuvis, ir padangių paukščiams, ir visiems žemėje judantiems gyvūnams“.

²⁹Dievas tarė: „Štai daviau jums visus visoje žemėje sėklą teikiančius augalus ir visus medžius, vedančius vaisius su sėklomis; jie bus jums maistas. ³⁰O visiems laukų gyvuliams, visiems padangių paukščiams ir visiems žeme rėpliojantiems gyvūnams, turintiems gyvybę alsavimą, – maistui visus žaliuosius augalus“. Taip ir įvyko. ³¹Dievas apžvelgė visa, ką buvo padaręs, ir iš tikrųjų matė, kad buvo labai gera. Atėjo vakaras ir išaušo rytas, šeštoji diena.

2 Taip buvo atbaigti dangus ir žemė bei visa jų galybė. ²*Kadangi septintą dieną Dievas buvo užbaigęs darbus, kuriais buvo užsiėmęs, *septintą dieną jis ilsėjosi po visų dar-

bų, kuriuos buvo atlikęs. ³*Dievas palaimino septintąją dieną ir padarė ją šventą, nes tą dieną jis ilsėjosi po visų kūrimo darbų.

⁴Toks yra pasakojimas apie dangų ir žemę, kaip jie buvo sukurti.

Antras pasakojimas apie kūrimą

Tą dieną, kai **VIEŠPATS*** Dievas padarė žemę ir dangų, ⁵kai žemės laukuose dar nebuvo jokių krūmokšnių ir dar nebuvo išdygusi jokia laukų žolė, nes **VIEŠPATS** Dievas dar nebuvo siuntęs žemėn lietaus ir žmogaus dar nebuvo dirvai arti, ⁶tik versmė trykšdavo iš žemės ir drėkindavo visą dirvos paviršių, – ⁷tuomet **VIEŠPATS** Dievas padarė žmogų iš žemės dulkių ir įkvėpė jam į šnerves gyvybės alsavimą. *Taip žmogus tapo gyva būtybe.

⁸**VIEŠPATS** Dievas užveisė sodą Edene, rytuose, ir ten įkurdino žmogų, kurį buvo padaręs. ⁹Iš žemės **VIEŠPATS** Dievas išaugino įvairių medžių, gražių akims ir gerų maistui, su *gyvybės medžiu sodo viduryje ir gero bei pikto pažinimo medžiu.

¹⁰Upė išsilieja Edene sodui drėkinti. Už sodo ji skiriasi į keturias upes. ¹¹Pirmosios vardas yra Pišonas. Tai vingiuojančioji per visą Havilos kraštą, kuriame yra auksas. ¹²(To krašto auksas yra rinktinis. Ten yra ir bdelio bei lazurito.) ¹³Antrosios upės vardas yra Gihonas. Tai vingiuojančioji per visą Kušo kraštą. ¹⁴Trečiosios upės vardas yra Tigras. Tai tekančioji į rytus nuo Asirijos. O ketvirtoji upė yra Eufratas.

¹⁵**VIEŠPATS** Dievas paėmė žmogų ir apgyvendino jį Edeno sode, kad jį dirbtų ir juo rūpintųsi. ¹⁶Ir įsakė žmogui **VIEŠPATS** Dievas, tardamas: „Nuo visų sodo medžių tau leista valgyti, ¹⁷bet

¹² Hebr. taip pat „vėjas“.

¹³ 2 Kor 4,6

¹⁶⁻⁸ 2 Pt 3,5

¹²⁶ 1 Kor 11,7

¹²⁷ Mt 19,4; Mk 10,6; Pr 5,1-2

¹²⁸ Pr 5,1-2

¹²² Hbr 4,4,10

¹²² Iš 20,11

²³ Iš 20,11

²⁴ Žr. Iš 3,14-15.

²⁷ 1 Kor 15,45

²⁹ Apr 2,7; 22,2,14

nuo gero bei pikto pažinimo medžio tau neleista valgyti, nes kai tik nuo jo paragausi, turėsi mirti“.

¹⁸ VIEŠPATS Dievas tarė: „Nege-
ra žmogui būti vienam. Padarysiu
jam tinkamą bendrininką“. ¹⁹ Taigi
VIEŠPATS Dievas padarė iš žemės visus
laukinius gyvulius bei visus padangių
paukščius ir atvedė juos pas žmogų
pamatyti, kaip jis juos pavadins. Ko-
kiu vardu žmogus pavadins kiekvieną
gyvą būtybę, toks turės būti jos vardas.
²⁰ Žmogus davė vardus visiems galvi-
jams, visiems padangių paukščiams
ir visiems laukiniams žvėrims, tačiau
sau tinkamo bendrininko nerado.

²¹ Tuomet VIEŠPATS Dievas užmig-
dė žmogų giliu miegu ir, jam miegant,
išėmė vieną šonkaulį, o jo vietą užpil-
dė raumenimis. ²² O iš šonkaulio, kurį
buvo išėmęs iš žmogaus, VIEŠPATS Die-
vas padarė moterį ir atvedė ją pas žmo-
gą. ²³ O žmogus ištarė:

„Štai pagaliau kaulas mano kaulų
ir kūnas mano kūno.

Ji bus vadinama žmona,
nes iš savo žmogaus buvo paimta“.

²⁴ *Todėl vyras paliks tėvą ir moti-
ną, glausis prie žmonos, ir jie taps vie-
nu kūnu.

²⁵ Jiedu buvo nuogi, žmogus ir jo
žmona, tačiau nejautė jokios gėdos.

Nuopuolis ir pikto kilmė

3 *O žaltys buvo sumanesnis už vi-
sus kitus laukinius gyvūnus, ku-
riuos VIEŠPATS Dievas buvo padaręs.
Jis paklausė moterį: „Ar tikrai Dievas
sakė: 'Nevalgykite nuo jokio medžio
sode!'?“ ² Moteris atsakė žalčiui: „Sodo
medžių vaisius mes galime valgyti.
³ Tik apie vaisių to medžio, kuris sodo

^{2,23} Arba: „Ji bus vadinama moterimi, nes iš jos
vyro buvo paimta“. Hebr. iš – „vyras“, išah
– „moteris“.

^{2,24} Mt 19,5; Mk 10,7-8; 1 Kor 6,16; Ef 5,31

^{3,1} Apr 12,9; 20,2

viduryje, Dievas sakė: „Nuo jo neval-
gysite nei jį liesite, kad nemirtumėte!“
⁴ Bet žaltys tarė moteriai: „Jūs tikrai
nemirsite! Ne! Dievas gerai žino, kad
atsivers jums akys, kai tik jo užvalgysite,
ir būsite kaip Dievas, žinantis, kas
gera ir kas pikta“. ⁶ Kai moteris pamatė,
kad tas medis geras maistui, kad jis ža-
vus akims ir kad tas medis žada duoti
išminties, ji skynėsi jo vaisių ir valgė,
davė ir savo vyrui, buvusiam su ja, ir šis
valgė. ⁷ Tuomet abiejų akys atsivėrė, ir
jiedu suprato esą nuogi. Jie susiuvo fig-
medžio lapus ir pasidarė juosmens ap-
rišalus.

⁸ Išgirdę VIEŠPATĮ Dievą vaikščio-
jantį sode pavakario vėjeliumi dvel-
kiant, žmogus ir jo žmona pasislėpė
nuo VIEŠPATIES Dievo veido tarp sodo
medžių. ⁹ Bet VIEŠPATS Dievas pašau-
kė žmogų ir paklausė: „Kur tu?“ ¹⁰ Jis
atsiliepė: „Išgirdau tave vaikščiojantį
sode ir nusigandau, nes buvau nuogas;
todėl pasislėpiau“. ¹¹ [Dievas] jo klausė:
„Kas gi tau pasakė, kad tu nuogas? Gal
valgei vaisių nuo medžio, kurio vaisių
buvau tau įsakęs nevalgyti?“ ¹² Žmogus
atsakė: „Moteris, kurią man davei būti
su manimi, davė man vaisių nuo to
medžio, aš ir valgiau“. ¹³ VIEŠPATS Die-
vas kreipėsi į moterį: „Kodėl taip pa-
darei?“ Moteris atsakė: „Žaltys mane
apgavo, aš ir valgiau“.

¹⁴ VIEŠPATS Dievas tarė žalčiui: „Ka-
dangi tu tai padarei, esi prakeiktas
tarp visų gyvulių ir tarp visų žvėrių.
Ant pilvo šliaužiosi ir dulkes esi visas
savo gyvenimo dienas. ¹⁵ Aš sukelsiu
*priešiškumą tarp tavęs ir moters, tarp
tavo ainijos ir jos ainijos; ji trupins tau
galvą, o tu kirsi jai į kulną“.

¹⁶ O moteriai jis tarė: „Aš padaugin-
siu tavo skausmus per nėštumą; skaus-
me gimdysi vaikus, bet aistringai geisi
savo vyro, o jis valdys tave“.

^{3,13} 2 Kor 11,3; 1 Tim 2,14

^{3,15} Apr 12,17

¹⁷ O žmogui jis tarė: „Kadangi tu
paklausei savo žmonos balso ir valgei
nuo medžio, apie kurį buvau tau įsa-
kęs: 'Nuo jo nevalgysi!' – *tėbūna už tai
prakeikta žemė; trišiu maitinsies iš jos
visas savo gyvenimo dienas. ¹⁸ Erškė-
čius ir usnis ji tau želdins, maitinsiesi
laukų augalais. ¹⁹ Savo veido prakaitu
valgysi duoną, kol sugrįši žemėn, nes
iš jos buvai paimtas. Juk dulkę esi ir į
dulkę sugrįši!“

²⁰ Žmogus pavadino savo žmoną
Ieva*, nes ji buvo visų gyvųjų motina.
²¹ VIEŠPATS Dievas padarė drabužius iš
kailių žmogui bei jo žmonai ir apren-
gė juos.

²² Tuomet VIEŠPATS Dievas tarė: „Tik
pažiūrėk! Žmogus tapo kaip vienas iš
mūsų, žinantis gera ir pikta. Kad tik jis
kartais neištiestų rankos, nepasiimtų
ir nuo *gyvybės medžio, nevalgytų ir
negyventų amžinai!“ ²³ Todėl VIEŠPATS
Dievas išsiuntė jį iš Edeno sodo dirbti
žemės, iš kurios buvo paimtas. ²⁴ Išva-
ręs žmogų, jis pastatė į rytus nuo Ede-
no sodo kerubus ir liepsna švytruojan-
tį kalaviją kelio prie gyvybės medžio
saugoti.

Kainas ir Abelis

4 Vyras pažino savo žmoną Ievą,
ji pastojo ir pagimdė Kainą.
„VIEŠPATIES padedama, gavau ber-
niuką“, – pasakė ji. ² Po to ji pagimdė
jo brolių Abelį. Abelis tapo aviganiu, o
Kainas žemdirbiu. ³ Laikui bėgant, Kai-
nas aukojo VIEŠPAČIUI žemės derliaus
atnašą, ⁴ *o Abelis savo ruožtu aukojo
savo kaimenės rinktines pirmienas.
VIEŠPATS maloniai pažvelgė į Abelį ir
jo atnašą, ⁵ o į Kainą ir jo atnašą nepa-
žvelgė. Todėl Kainas buvo labai piktas

^{3,17-18} Hbr 6,8

^{3,20} Hebr. havva gimininga haj(j)-ja)
– „gyvasis(-oji)“.

^{3,22} Apr 22,14

^{4,4} Hbr 11,4

ir prislėgtas. ⁶ VIEŠPATS užkalbino Kai-
ną: „Dėl ko tau taip pikta? Kodėl esi
toks prislėgtas? ⁷ Jei gera darai, argi ne-
būsi pripažintas? Bet jei gera nedarai,
prie durų iš pasalų tykoja nuodėmė. Ji
geidžia tavęs, bet tu gali ją įveikti“.

⁸ Kainas apsisarė su savo broliu
Abeliumi. Kai jie buvo laukuose, *Kainas
pakilo prieš brolių ir užmušė jį. ⁹ Tuo-
met VIEŠPATS paklausė Kainą: „Kurgi
tavo brolis Abelis?“ – „Nežinau! Argi
aš savo brolio sargas?“ – atsakė jis.
¹⁰ O VIEŠPATS jam tarė: „Ką tu pada-
rei? *Tavo brolio kraujas šaukiasi ma-
nęs iš žemės! ¹¹ Todėl būk prakeiktas
toli nuo žemės, kuri atvėrė savo burną
priimti tavo brolio kraują iš tavo ran-
kos. ¹² Kai dirbsi žemę, ji nebeduos tau
daugiau savo derliaus. Tu būsi bėglys
ir klajūnas žemėje“. ¹³ Kainas atsakė
VIEŠPAČIUI: „Per daug didelė man baus-
mė, negaliu jos pakelti! ¹⁴ Šiandien iš-
varei mane nuo žemės, turiu slėptis
nuo tavo veido ir tapti bėgliu bei kla-
jūnu žemėje; kas tik mane sutiks, galės
užmušti“. ¹⁵ Tuomet VIEŠPATS jam tarė:
„Taip nebus! Jei kas užmuštų Kainą, už
Kainą bus atkeršyta septyneriopa!“. Ir
VIEŠPATS paženklino Kainą žyme, kad
kas nors, jį užtikęs, neužmuštų. ¹⁶ Po
to Kainas paliko VIEŠPATIES Artumą ir
apsigyveno klajoklių krašte į rytus nuo
Edeno.

¹⁷ Kainas pažino savo žmoną, ji pa-
stojo ir pagimdė Henochą. Vėliau jis
pastatė miestą, kurį pavadino Heno-
ch, savo sūnaus Henocho vardu.
¹⁸ Henochui gimė Iradas, Iradas buvo
Mehuajelio tėvas, Mehuajelis – Me-
tušaelio tėvas, ir Metušaelis – Lame-
cho tėvas. ¹⁹ Lamechas vedė dvi žmo-
nas. Vienos vardas buvo Ada, o kitos
– Cila. ²⁰ Ada pagimdė Jabalą. Jis buvo
protėvis visų gyvenančių palapinėse
ir laikančių kaimenes. ²¹ Jo brolis buvo

^{4,8} Mt 23,35; Lk 11,51; 1 Jn 3,12

^{4,10} Hbr 12,24